

DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING OCH DESS GENOMFÖRANDE I SVENSK RÄTT

Upphovsrättsföreningen 9 juni 2014

Johan Axhamn

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

- **Avdelning I** (artiklarna 1-3): Allmänna bestämmelser och definitioner
- **Avdelning II** (artiklarna 4-22): Allmänna bestämmelser om styrning och insyn (**minimi**)
- **Avdelning III** (artiklarna 23-32): Särskilda bestämmelser om villkor och förutsättningar för gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (**fullharmonisering**)
- **Avdelning IV** (artiklarna 33-38): Efterlevnadsåtgärder
- **Avdelning V** (artiklarna 39 till 43): Genomförande, rapportering, uppföljning

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

○ **Kollektiv förvaltningsorganisation**

- En organisation som har tillstånd enligt lag eller genom överlåtelse, licens eller annat avtal att **som sitt enda eller huvudsakliga syfte förvalta upphovsrätter eller närstående rättigheter för mer än en rättighetshavare till gemensamt gagn för dessa rättighetshavare**, och som uppfyller minst ett av följande kriterier:
 - organisationen ägs eller kontrolleras av sina medlemmar,
 - organisationen är organiserad på ideell basis

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

○ Skäl 2 till direktivet

- ”Förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter *inbegriper* **utfärdande av licenser** till användare, **revision** av användare, **granskning** av hur rättigheterna används, **säkerställande** av upphovsrätt och närstående rättigheter, **inkassering av intäkter** från nyttjande av rättigheter och **fördelning av utestående belopp** till rättighetshavare. Kollektiva förvaltningsorganisationer gör det möjligt för rättighetshavare att få ersättning för nyttjanden för vilka de själva inte skulle vara i stånd att kontrollera eller säkerställa, inbegripet nyttjanden som sker på utländska marknader.”

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

○ Artikel 2.3

- ”De relevanta bestämmelserna i detta direktiv är tillämpliga på **enheter som direkt eller indirekt, helt eller delvis ägs eller kontrolleras av en kollektiv förvaltningsorganisation**, förutsatt att sådana enheter bedriver en verksamhet som, om den skulle bedrivas av den kollektiva förvaltningsorganisationen, skulle omfattas av bestämmelserna i detta direktiv”

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

○ **Oberoende förvaltningsenhet**

- En organisation som enligt lag eller genom överlåtelse, licens eller annat avtal har tillstånd att som sitt enda eller huvudsakliga syfte förvalta upphovsrätter eller närstående rättigheter för mer än en rättighetshavare till gemensamt gagn för dessa rättighetshavare, och som:
 - **inte**, vare sig direkt eller indirekt, helt eller delvis, ägs eller kontrolleras av rättighetshavare, **och som**
 - **organiseras på vinstbasis.**
- Artiklarna 16.1, 18, 20, 21.1 a, b, c, e, f och g, 36 och 42

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

- **Enheter som representerar rättighetshavare:**
 - Enheter som representerar rättighetshavare, **och som är medlemmar i kollektiva förvaltningsorganisationer**, kan vara andra kollektiva förvaltningsorganisationer, rättighetshavarsammanslutningar, fackföreningar eller andra organisationer (skäl 14).
- Artikel 8.13 om att stämmans befogenhet kan övertas av en församlad grupp av rättighetshavare
- Artikel 13 om fördelning av utestående belopp till rättighetshavare
- Artikel 18.2 om rapportering till rättighetshavare

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

- Licensiering, artikel 16
 - Förhandling i ärligt uppsåt
 - Parterna ska förse varandra med all nödvändig information
 - Licensieringsvillkoren ska baseras på objektiva och icke-diskriminerande villkor
 - Rättighetshavare ska få **skälig ersättning** för användningen av rättigheterna
 - Tarifferna för **ensamrätter** och **rättigheter till ersättning** ska vara rimliga i förhållande till bl.a. det **ekonomiska handelsvärdet** för användningen av rättigheterna... samt i förhållande till det **ekonomiska värdet för de tjänster** som den kollektiva förvaltningsorganisationen tillhandahåller.

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

○ **Användarnas skyldigheter, artikel 17:**

- ”Medlemsstaterna ska anta bestämmelser för att se till att användarna, enligt överenskomna eller i förväg fastställda tidsangivelser och i ett överenskommet eller i förväg fastställt format, **förser en kollektiv en kollektiv förvaltningsorganisation med sådan relevant information om användningen av de rättigheter som organisationen representerar som krävs för inkassering av rättighetsintäkterna och för fördelning av utestående belopp till rättighetshavare.** De kollektiva förvaltningsorganisationerna och användarna ska, när de beslutar hur informationen ska lämnas, i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till frivilliga branschnormer.”

EU-DIREKTIVET OM KOLLEKTIV RÄTTIGHETSFÖRVALTNING PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

- **Fördelning av utestående belopp till rättighetshavare, artikel 13:**
 - **Regelbunden, omsorgsfull och korrekt fördelning och betalning av utestående belopp till rättighetshavare, i enlighet med organisationens allmänna fördelningsprinciper.**
 - Fördelning och betalning ska ske snarast möjligt och **senast nio månader** från slutet av det räkenskapsår under vilket rättighetsintäkten inkasserades .. om det inte finns objektiva skäl som hindrar organisationen från att respektera denna tidsfrist.

GENOMFÖRANDE

- Utredningen om kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet (Ju 2014:05)
- Dir. 2014:30
- 6 mars 2014 – 6 mars 2015

UTREDNINGENS DIREKTIV

- ”En lag”
- Genomförandet av direktivet ska inte påverka avtalslicenssystemets grundläggande funktion eller möjligheten att nationellt använda sig av avtalslicenser.

SKÄL 12 TILL DIREKTIVET

- **”Samtidigt som detta direktiv är tillämpligt på alla kollektiva förvaltningsorganisationer, med undantag för avdelning III som är tillämpligt endast på kollektiva förvaltningsorganisationer som förvaltar upphovsrättigheter till musikaliska verk för gränsöverskridande användning på nätet, påverkar det inte medlemsstaternas ordningar för förvaltning av rättigheter såsom individuell förvaltning, den utsträckta verkan av ett avtal mellan en representativ kollektiv förvaltningsorganisation och en användare, dvs. kollektiva avtalslicenser med utsträckt verkan, obligatoriskt kollektiv förvaltning, rättsliga presumtioner eller överlåtelse av rättigheter till kollektiva förvaltningsorganisationer.”**

UTREDNINGENS DIREKTIV

- Sträva efter att anpassa förslagen till svensk rätt, särskilt till befintlig associationsrättslig reglering.
- Regleringen ska inte i onödan leda till ökade kostnader eller administrativa bördor för de aktörer som berörs av förslagen eller för det allmänna.

UTREDNINGENS DIREKTIV

- Genomförandet av direktivet ska inte leda till att avtalsfriheten begränsas mer än nödvändigt.
- **Kontrollen av efterlevnaden** av direktivets bestämmelser ska så långt möjligt ske genom möjlighet till prövning i **domstol**.

KONTAKT

- [johan.axhamn\(a\)gov.se](mailto:johan.axhamn(a)gov.se)
- 08 405 46 04 / 070 320 51 59

